

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felelős szerkesztő:

Dr. Buza Barna.

Előzetesi ár: egész évre 10 korona, félfévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér
Kiadóhiv. Int. Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hírlapjainkat a legutányosabb árban közlünk.

Kérelem és meghívás.

Hazafias tisztelettel felkérjük azon elvtársainkat, kik a megyebizottságnak tagjai, hogy a *folyó évi december hó 3-án tartandó rendes megyei közgyűlésre lehetőleg mindnyájan* szíveskedjenek eljönni, mert pártunkra nézve rendkívüli fontos ügyeket fog ez a gyűlés tárgyalni

A közgyűlés napján reggel 8 órákor legyenek szívesek az elvtárs bizottsági tagok a **Magyar Király szálloda nagytermében** értekezletre megjelenni, hogy ott a teendőket megbeszéljük.

Kérünk mindenkit, hogy bizottsági tag ismerősét figyelmeztesse s kérje fel a gyűlésen való megjelenésre.

A vármegyei függetlenségi párt nevében:

Buza Barna
főnöke.

Kossuth János
elnök.

Folt, amelyet tisztítani kell.

Igenis, folt van Zemplénvármegye becsületén, jóhírnevén. Sötét meggyaitól folt. Rásütötte azt egy gonosz emlékü rendszer urainak vad erőszakoskodása, s a vármegye közönségének szolgálai megalkodása. Ezt a foltot lemosni nyílik alkalom a mostani megyegyűlésen.

Megmozdult a magyar föld és felébredt a magyar nemzet. Őntudatára jutott szegénységének, pusztulásának, őntudatára jutott

annak, hogy mint négyszáz év óta mindig, most is az osztrák uralom hoz ránk minden bajt, minden szenvedést. Belátta, hogy ha valaha igaz volt, most százszor igaz a kuruc nóta:

... a sasnak körme között

Fonnyadsz, mint a lép,

Szegény magyar nép.

S amit eddig csak egy-két ábrándozó hirdetett, most az egész nemzet kívánja már csaknem egyhangúlag: hogy válasszuk el gazdasági sorsunkat Ausztriától, hogy a magunk kenyérével, magunk borával, a magunk szegénységével mi magunk rendelkezessünk szabadon, s ne legyen abba beleszólása senkinek.

Mint ahogy a sorvadó tüdejű emberben felébred a tiszta lélegző levegő vágya, mint ahogy az elgyengült betegben felébred az erősítő táplálék vágya, úgy ébredt fel a hosszú gazdasági szolgátság által elsorvasztot magyar nemzetben az önállóság ösztönserő óhaja. Hatalmasan, erőteljesen lépett fel az óhaja. Hatalmasan, erőteljesen lépett fel ez az óhaj, ellenálthatatlanul terjedt, s ma már olyan általános, hogy alig van magyar ember, akinek ne lenne meggyőződése, hogy szegénységünk, anyagi romlásunkból nem vezethet ki más, csak a gazdasági függetlenség.

A nemzet érzelmeinek, hangulatának, vágyainak leghívebb kifejezői még mostani megnyomorított alakjaiban is a vármegyék

Ezek felirataiban nyilatkozik meg legjobban a nemzet óhajta. Nem az országgyűlésen, mert ott csak magbíralt, meghamisított alakban jut nyilvánulásra a nemzeti akarat.

Valahányszor egy-egy kérdés mélyebben, érzékenyebben érintette a nemzet lelkét, mindig megnyilatkozott a lélek az országgyűléshez intézett megyei feliratokban. S épen az, hogy a feliratok óhajával ellentétesen határozott az országgyűlés (mint a véderóvitában) mutatja, az országgyűlés soha sem volt a nemzeti akarat igazi kifejezője és érvényesítője.

Mint máskor, úgy történt most is. Az ébredő nemzeti vágy és akarat a törvényhatóságokban kezdett először megnyilatkozni.

Mint ahogy a pástortűzek egymásután gyúlnak ki őszi éjszakán, mint ahogy egymásután lobognak fel nste a harcra készülő tábor őrtűzei: úgy jelentkeztek gyors egymásutánban a gazdasági függetlenséget követelő megyei feliratok, fényesen felragyogó lángjai az ébredő magyar önértzetnek.

Egymásután tűntek fel a vármegyénkben a, hazaszeretnek ezek a fényes őrtűzei. Csak egy vármegye maradt sötétben, csak egy vármegye lelkét nem tudta lángra lobbantani az országos őntudatra ébredés szikrája: s ez ép a hajdani vezérvármegye volt, Kossuth Lajos vármegyéje Zemplén.

Itt akkor egy fénytől, igazság-

tól irtózó gonosz és önző klikkuralom tiport el vad szenvedélyvel mindent, amiben a szabadság szeretete, a nemzeti eszméhez való ragaszkodás nyilatkozott. A sötétség hatalma oly nagy volt, hogy nem tudta legyőzni a hazaszeretet gyengén fénylő mécsvilága. Egy ur állt a vármegye élén, aki nem látott tovább a kaputrokkjánál, s ennek az urnak minden szava parancs és megyei határozat volt. Ellentmondani nem mert neki senki, — nem mintha szellemi fölénytől remegett volna, hanem mert tudta, hogy durva kiméletlenséggel üldöz minden ellenvéleményt.

Ez az ur kimondta, hogy Zemplénvármegyének nem kell gazdasági függetlenség, — a klikkament zugott rá, és így maradt Zemplénmegye sötétben, meggyalázza megbélyegezve, mint Magyarország minden vármegyéi közt egyedüli ellensége a függetlenségnek, a szabadságnak, a nemzeti fejlődésnek,

Ezt a bélyeget akarjuk letörölni, ezt a szegyet akarjuk lemosni a vármegye homlokáról, mikor azt indítványoztuk, hogy a megyebizottság vegye újabb tárgyalás alá a gazdasági függetlenség ügyét, s annak érdekében intézzen feliratot az országgyűléshez.

Kérünk minden megyebizottsági tagot, aki hazája szabadságának híve, akinek fáj a multkori szűkeklü határozat, hogy jelenjen meg

mul kifejezve. "Ki az ördög szedegesse elő mindig a Babos-szótárt, mikor újságot olvas?"

Különben is ezek az idegen szavak olyan különösen élvezetessé teszik az irályt, mint ha például debreczeni paprikás szalonnát szegfűszeggel, majorannával, gyömbérral és szerecsendió-virággal spékelnék meg. Ezért szeretem én az én tisztelt szerkesztőbarátomat, elannyira, hogy midőn egyszer politikai irályt változtatott, én is, mint ezer mások, vele együtt átesaptunk, mert hiszen a politikai lapokat nem a tartalmuk igazságáért, hanem az irályuk szépségéért olvassák.

Tegnapelőtt aztán találkoztam a szerkesztő barátommal. — Te, mondd csak, fogtam meg a kabátja szárnyát — a multkor valami bifurkációról volt szó a lapodban, mi az a bifurkáció?

— Hogyan, kérlek, hogy mi a bifurkáció?

— Igen, képzeld, a feleségem nem hagy békén, hogy mondjam meg neki, mi az a bifurkáció?

— S te azt nem tudnád?

— Nem én, az ördög emlékszik már minden latin szentre.

— Hát, hát — de hiszen ez olyan mindennapi kifejezés.

— De gazember a nevem, ha

TÁRCA.

A bifurkáció.

— Elmeséli egy családapa. —

A Felsőmagyarországi Hirlap eredeti tárcája.

A multkor egyszer azt kérdezi tőlem a feleségem: »Te ember, mondd csak, mi az a bifurkáció?«
»Hm, hogy a bifurkáció? Hát... Tetszik tudni ugy áll a dolog, hogy én ugyan végeztem 8 latin iskolát, de ott csak azokat a latin szavakat tanulják, amik közbeszédben elő nem fordulnak, vagy a közbeszédben ép azokat a latin szavakat szedik elő, amiket a gimnasiunban nem tanítanak, elég az hozzá, hogy nem tudtam, mi a bifurkáció.«

Hanem a feleség előtt resteltem bevallani a tudatlanságomat.

— Honnan jut neked most eszedbe a bifurkáció? Kértem, hogy egy kis időt nyerjek, hátha addig kitűnnek valamit eszelni.

— Itt van ni az újságban. S azal az ölembe teszi a politikai helyzetomat.

— Hun van benne? Lássuk csak. Az ám, a kőbe, csakugyan benne van, hogy bifurkáció. No, Árpád gyerek, lássuk, nem-e hiába fizetemed a tandíjat a kegyesrendi pa-

poknát. Hát mondd csak, mi az a bifurkáció?

(Csak nem vagyok bolond, hogy magam gondolkozzam valami hazugságon. Ez az Árpád gyerek, amilyen sok latin könyvet szétszaggatott, már még ráim találja sütni, hogy nem igaz.)

— En nem tudom, papa, mi még ezt nem tanultuk. — felelt az Árpád.

— No, hát keveset tanultatok! (Már látom, hogy nekem kell valamit lóditani, az asszonytól tohetem, mert az ő hajadonkorában még nem voltak lúnygimnáziumok.) Tehát a bifurkáció, az egy ángliusz eledel, a töltött káposztának egy neme, melynél azonban a húst nem görnyölük bele a káposzta levelekbe, hanem apró darabokra vagdálva tesszük a káposzta közé, mint a pörköltnél. Nem is savanyított káposztát használnak, hanem nyers fejet, azon édesen megvágyva, az egészét jól megöntik tejföllel, két óráig rotyogni hagyják lassu tűzön s ugytálalják; olyan izen van, mint a karfiolnak.

— Ez ugyan rossz volt, mondá a feleségem.

— Ez-e? Készítsd csak el, majd meglátod, hogy de bizony jó.

— Az étel lehet jó, de a föllenítés rossz, nem sikerült. Hiszen poli-

tikai cikkben csak nem beszélnek töltött káposztáról?

— Vagy hogy politikai cikkben van felhozva? No lám, csakugyan. Bizonyosan valami átvitt értelemben van használva, vagy sajtóhiba lesz a dologban. Majd felelősségre vonom a szerkesztőt.

— Hát csak vond, csak aztán az is valami új eledelt ki ne fundáljon belőle.

No az nem teszi. Nagyeszü gyerek az. Ismertem még riportert korából. Egyszer három hétig tanulta a Babos-féle „Magyarázó szótár”-t aztán elkezdett politikai cikkeket írni. Rögvest megtették vezércikkirónak.

Mert tessék elhinni kérem, az a jó vezércikkírő, aki minél több idegen szót használ. Különösen olyanokat, a mik a közbeszédben alig jönnek elő, vagy egyáltalán elő sem jönnek. Amit az olvasó meg nem ért, az bizonyosan valami okos dolog. „Olyan magas, hogy még én sem értem”, gondolja magában. — Vagy pedig adhat tetszése szerinti értelmet a szónak. Pl. ha az áll az újságban hogy „efemer-értékű”, hát aki kevéssé is beéri, veheti a jelentését „percznyi értékű”-nek, akinek pedig nagyok az igényei, gondolhatja, hogy ő most azt olvasta, hogy „örök értékű”, csakhogy „fino-

a december 3-ki megyegyűlésen, s vegyen részt szíve szerint a vármegye becsületéért indított küzdelmünkben.

Buza Barna.

1899. XV. tcz.

Czéke, 1901. nov. 23.

Irta: Várlaky Sándor.

A czim, mely a cikk homlokára van írva, óriási visszaélések megszüntetését jelenti. Hiszen mi, kik életünk kenyerének felét megettük már és deresedő fejjel járunk-kelünk, nagyon jól tudjuk, minők voltak az eszközök, melyeket a hosszú éveken át felhasználtak a népakarat szabad érvényesítésének a meggátlására, tiszta valóságának a meghamisítására. Hallatlan erőszak, pénz, itatás és megfélemlítés voltak azok a rettenetes fegyverek, melyekkel igyekeztek a szavazatokat megszerezni a képviselőválasztások idején.

Ezeket az aljasságokat volna hivatalba a föld színéről kiirtani az 1899. XV. tcz. mely f. évi szeptember 10-én lépett hatályba és a már most lezajlott választásuknak is irányt kellett hogy adjon.

Hogy mennyire komolyan veszik nálunk a törvényt és milyen annak a tisztelete, kivált a kaputos embernél, szomorú bizonyítékot tesz róla az a 61 kérvény, melyek a Kúriához érkeztek s melyeknek mindegyik hallatlan aljasságokról panaszodik, melyekkel a választásokat befolyásolni igyekeztek. Es kik? Kevés kivétellel intelligens, tanult emberek. (Szomorú, de való, hogy időnkben minden alávalóság művelt úri embertől ered.)

Es mire mutat ez a roppant nagy száma a megtámadott választásoknak? Arra, hogy dacára annak, hogy a törvény szigorú megtorlást helyez kilátásba a régi választási visszaélésekre, mégis akadtak nagyon sokan, kik a törvényt semmibe sem véve most is a régi megszokott esapásokon jártak.

Az ország feszült várakozással tekint a Kúria terhes feladata elé, melyet most meg kell oldania. Es teljes joggal. Mert ha a Kúria a nála megszokott komolyság, pártatlanság és szigorral fogja kezelni azt a törvényt és egynehány úrbírárt amúgy isten igazában sujtani fog a választással elkövetett visszaéléseért, úgy el lehetünk készülvé, hogy a jövő választás igazán tiszta választás lesz és a népakarat érvényesülni fog az egész vonalon, amint annak igazán érvényesülni kell.

tudom. Most már csak mond el, hogy mit tesz.

— Hát a bifurkáció, hm, hát a bifurkáció, hogy is fejezzem ki magam, igazán a bifurkációt nem is lehet úgy egy szóval magyarra fordítani, hanem hogy megértse az ember egy kicsit bővebben kell megmagyarázni a dolgot. Ni lám, mind járt ott vagyunk a kávéház előtt. Apropos, bemegyünk s egy pár pohár sör mellett majd elmagyarázom a dolgot. Vagy talán inkább innánk közbe egy kis „sec“-et, én jobb szeretem.

»Sec-et?« De a manóba, ennyit már én is tudok angliusul, hogy ez mit tesz. Ez azt teszi, hogy tíz korona.

— Köszönöm, barátom, tudod nekem nem szabad innom, olyan gégesorvadás féltém van. Különb is csak trófiátum veled. Csak nem teszed fel rólam komolyan, hogy ne tudnám mi a bifurkáció?

Othon aztán elhíreltem az aszszonyrak: No, találkoztam a szerkesztővel.

— Megtudtad, mi a bifurkáció?

— Meg.

— Nos, hát mi?

— Hát az, amit mondtam. Tejfőles édes káposzta apró husdarabokkal.

Es hogy a Kúria csakugyan a legkomolyabban fogja venni feladatát s pártatlan szigorral fog eljárni, a Kúria multja s eddig hozott minden ítélete biztosít.

A Kúria ugyanis tisztában kell, hogy legyen, hogy milyen tekintélynek örvend az ország előtt. Lehetetlen hinnünk, hogy e tekintélyét feláldozza bármiféle tekintetnek és kell hogy visszautasítson minden befolyásolást, bármely oldalról jöjjön is az. Sőt ez a legalkalmasabb idő arra nézve, hogy a Kúria elenyésztse azt a homályt, melyet reputációjára a Kormos-féle kelemetlen ügy vetett. Es minden bizonynyal rajta lesz, hogy a 1899. XV. tcznek minden irányban érvényt szerezzen s ezzel kiközösítse azt a csorbát, mely a Kormos-ügyből kifolyólag esett tekintélyén.

Es így alaptalan minden aggodalom, mely azt tartja, hogy a Kúria nem fog szabadulhatni egyes hathatós befolyásolótól és ítélkezésében nem lesz eléggé pártatlan, nem lesz eléggé komoly. Erről szó sincs.

Ami aggaszt, ez nem a Kúria igazságságában vetett kétség, hanem oly körülmények, melyek a Kúria legjobb akarati hajótörést szenvedhet.

A petíciók ugyanis oly roppant anyagot ölelnek fel, és oly tömördek tanút jelentenek be, hogy ugyan ember legyen, aki ebből a rettenetes tömkelegből kibontazzék, mely ezek nyomán támadni fog és magának az igazságról tiszta képet alkosson.

Nem a Kúria jó szándéka, de a tanúk megbízhatatlansága aggaszt, kiknek vallomási jogalapú fognak szólni az egyes ítéletekhez.

Hiszen bármily esekély pere legyen az embernek, mily keserves tapasztalatokat szerez az egyes tanúk vallomásának megbízhatósága tekintetében. Mily ingadozók, mily ellentmondók, mily zavarosak azoknak a tanúknak a kijelentései az itélő bíró széke előtt. Minők lesznek azok az egyes megtámadott választások tárgyalása alkalmával, majd meglátjuk, kik ott közéről érdekelve lesznek.

A választási harc heve után jöttek ezek a tanúk, és bejelentették, hogy mit láttak és tapasztaltak. A meggyőződés szikárd hangján adták elő, hogyan etették, itatták és megvesztegették ezt vagy azt a választót. Saját szemükkel látták, hogy ez 5 forintot, egymásik 10, sőt 20-at kapott a markába, készek rá megesküdni. Így állunk a tanúk vallomásaival most a petícióban.

A bíró előtt azonban ezek a tanúk sok mindenre nem fognak többé emlékezni. Azt fogják mondani, hogy ők saját szemükkel semmit sem láttak, csupán a koma vagy a sógör szemével, akitől hallották az esetet. Szóval, sok tanúval úgy leszünk, mint az adomabeli cigányfalv, aki 12 farkast látott saját szemével, utójára azonban kistült, hogy biz az csak valami zörgés volt a bokorban.

Hát még azok, kiknek bőre nagyon közéről van érdekelve, az esetleg marasztaló ítélet által, mi mindent elfognak követni, hogy a petícióban bejelentett tanukat megfélemlítsék, különböző módon befolyásolják s kedvező vallomásra hajtogják, avagy tagadásra bírják. Es hogy nem eredmény nélkül, kivált ha az a tanu egyszerű ember, elég okunk van, hogy elhigyjük, kik a paraszt együgyűségét és szavának megbízhatatlanságát eléggé ösmerjük.

Végtelen nagy baj, hogy a választás lezajlása és a petíció tárgyalása közé hónapokra terjedő idő esik. A feledésre, visszajáásra és a tények elferdítésére mennyi idő van ezzel adva.

Az a tanu is, kiben van jóakarata és a kit esetleg befolyásolni sem lehet, mennyi sok körülményre nem fog többé emlékezni. A tényállások elmosódnak emlékében, nem fogja tudni megnevezni a személyeket, kikre előbb hivatkozott. Szóval el-

lehetünk készülvé, hogy egy parányi pozitívummal szemben egy hatalmas negatívum fog állani.

A nehézséget növelni fogja az elkedvetlenedés is, mely nem egy tanu kedélyére ülni fog, hogy tövényre menni kénytelen és sok esetben az igen messzeeső székvarosba. Ott esküt kellesz tenni nagyon is komoly tekintetű bíró előtt, kit akkor először lát s az elfogultság bizonyos neme szállja meg lelkét, minek következtében ha csakugyan tudni is fog valamit előadni, azt oly habozóan, oly értelmetlenül fogja előadni és a főfőnyt a mellékkörülményekkel úgy össze-vissza keveri, hogy becsületes vallomása veszíteni fog erejéből az itélő bíró előtt.

Azért én a megtámadott mandátumok dolgában nem vagyok eltelve oly vérmes reményekkel, mint némelyek. Nem azért, mintha legkisebb kétségem lenne a kuria pártatlan igazságszerzetében. Nem. A Kúria pártatlan lesz, a Kúria dráttól szigorral fog eljárni, még pedig elsősorban a saját jól felfogott érdekében, hogy jövőre nézve elretentse az úrbírárt az erőszakoskodástól, a polgári jogok elkobzásától és minden gaszágtól, mely eddig minden választáskor széles körben nyert gyakorlatot és magát megkímélje a petícióknak ettől a roppant áradatából, mely az első alkalommal reá zúdult.

Aggaszt azonban a sok bizonytalan erély, mely minden bíraskodással vele jár s mely a Kúria tiszta szándékát is problematikussá teszi.

Legyünk azonban eltelve a legjobb reményvel és kívánjuk, hogy a Kúria a jelen bíraskodással vessen meg biztos alapját a népakarat teljes érvényesítésének s a kellő tiszteletre emelje hazánkban a mélyen lesüllyedt parlamentarizmust.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

≈ A „hetek.“ Tegnap 26-án volt a városi közgyűlés, melynek tárgyszorozatában ott szerepelt a városi költségvetés is az ő absurd tétéleivel. Es ez iránt a polgárok érdekeit oly mélyen érintő közgyűlés iránt annyira nagy volt Sátoraljaihegy város mélyen tisztelt képviselőtestületi tagjainak az érdeklődése, hogy a közgyűlésen 7. mondd hét képviselőtestületi tag jelent meg. Ment is az ügyek tárgyalása, mint a karikacsapás, a költségvetés tárgyalása, megvitatása, és a roppant anyag, melynek alapos megbeszélése napokat kellene hogy igénybe vegyen, pár rövid perc munkája volt. Úgy hogy a fél háromra hirdetett közgyűlés 3 óráig, tehát egy fél óra alatt egész tárgyszorozatot felmerítette, s mikor 3 óra előtt egy nyolcadik képviselőtestületi tag érkezett, már csak azt vehette tudomásul, hogy a város atyái polgártársaik boldogságáról immár az 1902-ik év folyamára teljesen gondoskodtak, megszerzevén nekik az örömet, hogy a jövő évben ép úgy vagy még jobban roskadozzanak a városi terhek alatt, mint eddig történt.

SZÍNHÁZ.

Hő tisztelettel kérdezzük a szingyi bizottságot: tetszik az neki, hogy már öt hete lezajlott isten kegyelméből a szini szezonnak, s még mindig nem láttunk egyetlenegy, mondd: egyetlenegy új operettet? Tetszik ez neki?

Avagy úgy szerződtek a direktorral, hogy szabad neki a 80 előadásos szezon teljesen kitölteni Rippel, Lilivel, Nebántsvirággal, Kis alamu-szival, s több ilyen tisztess, sőt hajlott koru operettel? Hisz akkor ez nem szini szezon, de művésztörténeli tanulmány, amelyben megismertetik velünk a kőkorszak operett-irodalmát.

Most már van primadonna, van kitűnő karmester, — hát hol a repertoire?

Azt mondja a direktor: nem jár a közönség a színházba, hát nem lehet jó darabokat adni. Megfordítva áll a dolog: nem adnak jó darabokat, azért nem jár színházba a közönség.

Tessék csak elkezdeni az ígért újdonságokat: hogy tele lesz mingyárt a színház!

Szombat: „Kis alamu-szi.“

Üres ház előtt ment újra ez a jól ismert operett a már — sajnos — szintén jól ismert előadásban. Nincs mit innunk róla.

Vasárnap: „Sárga esik.“

Ezt legalább minden szezonban elő lehet adni egyszer, akármilyen régi darab is. Csak ne ismétljék.

A darabot ismeri minden 20 éven felüli ember. Az előadás jó volt. A társulat legjobb férfierői: Dobó, Gulyás, Horváth, Bar, Remete, Táborny így eztek rajta, hogy jó legyen. Várady Margit kedves parasztlány volt, szépen énekelt. — Mezeiné is jól játszott.

Hétfő: „Arany kakas.“

Ezt se volt szükség még egyszer előadni. Elég szellemes, mulatózó darab, de látszik rajta, hogy németek írták. Igyekeznek utánozni a franciák csudálatos szellemességét, de olyan az csak, mintha a medve ballerina akar lenni: nagyon nehézkesen, vontatottan sikerül az utánzás.

A szereposztásban annyai változás volt, hogy Dachseltmayer Dobó adta (igen jól), a professort pedig Táborny (ő sem rosszul). Ennek köszönhető egy pár lapszus: egyszer az egyik, mászor a másik nem jött be idejében, s majd megakadt az egész előadás. Először ugyan Pataki Riza (akiről fölösleges ismétlni, hogy szép volt) egy kis ügyes rögtönzéssel kitöltötte az időt, de a másodiknál Csiky és Horváth nem tudtak zavarukban mit csinálni, — egyéb mondani és tenni való híján megitták az eléjük tett egész üveg pezsgőt, úgy, hogy az előszót Táborny és Várady Margitnak már semmi se jutott.

No de ilyen apró balesetek még csak fokozzák a közönség jó kedvét, — s általában egész jól ment az előadás.

Kedd: „Gyurkovics lányok.“

Végre ha nem is operett, de legalább remek jó darab, félfigmeddig újdonság is, és igen jó (eddig tán a legjobb) előadás.

A hét Gyurkovics-lány jókedvű, bolondos, vonzó históriája, a szellemes párbeszédok, kacagató ötletek mindyégig derültségben tartották a közönséget, amely — sajnos — nagyon, sőt botránnyosan kevés volt. Pedig ez a darab és ez az előadás zűfölt házat érdemelt volna. De hát így van az, ha a publikum már elveszti a bizalmát!

Mindenesetre sokat veszített, aki nem látta a keddi előadást.

Főalakja a darabnak a kis Gyurkovics Mici, aki Horvay Feri segítségével egymásután adja férjhez három idősebb nővérét, hogy negyediknek aztán ő is pártá alá kerüljön. Egyike a legvonzóbb, legbájosabb nőalakoknak, a miket valaha költői fantázia alkotott.

Es Bertányi Vanda mintha erre a szerepre született volna. Szép volt, édes és mosolygó, mint egy tavaszi napsugár. Közvetlen természetessége, aranyos pajzansága, csicsorgó, gyermekes jókedve mindig lebilincselve tartotta a közönség figyelmét. Jobban, igazabban nem is lehet adni ezt a kedves szerepet. Gyönyörű ruhái voltak: egyikben szebb volt, mint a másikban — remek szép jelenetei voltak: egyiket jobban játszotta, mint a másikat.

Ha mind a többiek rosszul játszottak volna, ő egymaga megmentette volna a darabot. De most nagyon jól játszott mellette valamennyi. Pataki Riza, Csicserné, Várady Margit mind nagyon ügyesen adták az

egymásután főkötő alá kerülő bunyeváé-kissasszonyokat. *Szelényi* Emília karakterisztikus mama volt. *Csiky* is jól játszott. — különösen a negyedik felvonásban kitűnő volt, — csudálatosképen egy cseppet se zavart; nyilván azért, mert berígott embert adott. Jó volna, ha minden szerepében azt gondolná, hogy berígott embert ad, s nem szavalna. Igen jól nézett ki *Remete*, s ő is. *Horváth* is elegánsan, jól játszott. Nagyszerű volt *Gulyás* és ügyes *Tábori*. Minél több ilyen előadást kérünk!

HIREK.

A „Főrendiház”

Demokrata vagyok, mégis szívemre Borult a multkor őriási gyász. Midőn megtudtam, hogy nincs már. [feloszlott.]
Eltöröltetett a „Főrendiház.” Igen, a mi külön „Főrendiház”-unk. Onkormányzatunknak e szívere. Melyről Ujhely. e kis vidéki város Országra szóló hírnevet nyere.

Itt szoktak összegyűlni városunknak Fő-fő előkelői rendszeren. E szorgalmas, derék urak, kik közül Itt nem hiányzott soha senki sem. S ha délután tanácskozára gyűltek Itt lelte őket meg az éjszaka S a végzett nagy munkáit roskadozva Szállingóztak reggel felé haza.

A városnál vagy egyebütt ha olykor — És ez az „olykor” nem volt ritkaság — Hiába vártuk, lestük, tudakoztuk A közügyeknek egy-egy bajnokát. Ha egész délelőtt hiába vártuk, Döbben nyugodtan térhettünk haza. Tudtul vehettük: A főrendiházban Im ismét ülés volt az éjszaka.

S a munka, melyet végeztek, hitemre Nem volt valami dib-dab kiesőség Hosszu igazlmas éjszakákon átait Ok itt az igazságot keresék. Mert illő, hogy a város vezetői Igazság híján sohse legyenek. Azt pedig, hogy az igazság miben van Jól tudja minden iskolás gyerek.

Ujhelyi polgárok, kik bizonyára Keserves könyveket zokogtakat, Siratván a „Főrendiház” bukását, Feledjétek most már a bánatot. Van egy, mi vizgatolja lelkeinket, Szálljon hát égbe háládó ima: Hogy, bár a „Főrendiház” fel is ozzott El és virágozik még a „Szkuptslna”.

— **Halálozások.** *Barthos* Istvánné, szül. *Fáy* Margit úrnő. *Barthos* István, m. kir. honvédszázados neje f. hó 20-án rövid szenvedés után elhalt. A fiatalon elhunyt urinó megdöbbentő korai halála egész városunkban mély részvétet keltett. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Barthos István m. kir. honvédszázados szomorú szívvel jelenti szeretett nejének *Barthos Istvánné* szül. *Fáy* Margitnak élete 28 ik évében 14 napi szenvedés után Sátoraljaújhegyben, 1901. évi nov. 26-án éjjel 1 órakor bekövetkezett halálát. A felejtethetetlen gyászójuk még testvérei *Fáy* Kálmán és é. kir. huszár főhadnagy nejevel *Fries* Margittal, *Lenke*, férjével *Zábornok* Istvánnal és gyermekeivel *Sárika* és *Viktorral*, *Manó*, *Malvin* és férje *Sanojca* László és é. kir. századosal és *Victor*, továbbá nagybátyjai, nagynénjei, unokatestvérei és az kiterjedt rokonság. A drága halott földi maradványai nov. hó 27-én d. u. 2 órakor fognak Sátoraljaújhegyben az ev. ref. hitvallás szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. — Kelt Sátoraljaújhegy, 1901. nov. 26-án. Aldás és béke lengjen drága hantvai fölé!

Koranyi Mihály ur, a városunkban előnyösen ismert fiatal kereskedő *Bilanovits* Istvánnak apósa, f. hó 25-én életének 58-ik évében hosszú betegeskedés után elhalálozott. Az

elhunytat veje és leánya, *Koranyi* Paula, *Bilanovits* Istvánné uradó gyászolja. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Koranyi Paula, férjével *Bilanovits* Istvánné és *Bilanovits* István fájdalomtól megörtört szívvel jelentik szeretett ódes apja, illetve apósa *Koranyi* Mihály urnak élete 58. évében hosszú szenvedés után, folyó 1901. évi nov. hó 25-én történt gyászszos elhunytát. A megboldogultnak hiült tetemei f. hó 27-én d. u. 3 órakor fognak a helybeli köztemetőben a róm. kath. Egyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-miséldozat pedig f. hó 28-án reggel 8 órakor fog a róm. kath. templomban az egek Urának bemutattnij. Sátoraljaúj hely, 1901. nov. 26. Aldás és béke poraira!

— **Egy ősz pap ünnepeltetése.** E hó 23-án szombaton délelőtt Tarczalón főtisztelendő *Gedeon* János esperes plebános pappá szenteltetésének 50-ik évfordulóját ünnepelték. Az ünnepély 10 órakor vette kezdetét a r. k. templomban. Az arany misét a monoki r. k. esperes szabad szellemű gyönyörű szép szónoklata követte, melyben a szónok az ünnepelt érdemeit is méltatta. Beszéd után *Horváth* Imre gyógyszerész által benutított vegyes kar egy egyháznémet adott elő. E v. karban közreműködtek: *Bodnár* Jánosné, *Horváth* Imréné, *Hubay* Kálmánné, *Kulács* Istvánné, *Bényey* Mariska, *Csendes* Katinka, *urhölgyek*, *Halász* István, *Stieber* József éneklésükkel, *Lázár* Kálmán, *Tóth* Gyula flóttával, *Gergely* István, *Géhe* János, *hegedűvel*, *Bodnár* János harmónium kísérettel. Az éneket mise váltotta fel, mely után újból a v. kar szerepelt. A jelenvöltek mindannyian nagy előismeréssel adóztak *Horváth* Imrének, ki oly kitartó szorgalommal és nagy türelemmel tanította be a kart. Isteni tisztelet után az ünnepelt lakásán gyülekeztek a tisztelőni akarók. Elsőben is a tokaji prépost mondott szépen sikerült beszédet s azután átadta emlékül a a nap hősnének a tokaji kerület papságának areképevel díszített albumot. Majd *Bernáth* Béla képviselő, *Greesey* Péter ref. lelkész, *Tarczaló* Dávid ny. ezredes, *Bodnár* János tanító, s még számosan igen sikerülten, talpraesetten üdvözölték az ünnepeltet. Ezek után nagy ebéd következett, ahol is vége hossza nem volt a szebbnél-szebb pohárköszöntőknek. Ebéd alatt s után *Hamza* Náci tokaji zenekara mulattatta a a vendégeket. A fényesen sikerült ünnepély melyen a papság nagy számmal volt képviselve, késő este ért véget.

— **Uj ügyvéd.** *Dr. Lichtenstein* Jenő tegnap, e hó 26-án tette le *Budapest* — egyhangú dicsérettel — az ügyvédi vizsgát s az ügyvédi esküt nyomban le is tette. Az ügyvéd kar Sátoraljaújhegyben letelepedő, legifjabb tagját szívesen üdvözölkük.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A sátoraljaújhegyi városi casinó folyó évi *December* hó 1-én vasárnap délután 2 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya az üresedésben „evő” alelnöki állás betöltése lesz. Úgy vagyunk értesülve, hogy a tagok egy itteni közkedvelt úri ember személyében állapodtak meg s hogy megválasztatása egyhangú lesz.

— **Dalárdai közgyűlés.** A sátoraljaújhegyi dalárda f. hó 25-én, hétfőn este tartotta évi közgyűlését az állami iskola épületében. *Pecsar* Gyula alelnök üdvözölő beszéde után az évi jelentést olvasta fel, azután bejelentette a tisztikar és választmány lemondását. A közgyűlés korelnökül *Vass* József urat jelölte, ki ezután a gyűlésen alelnökkölt. A választás egyhangúlag folyt, csupán a jegyzői állásnál volt harc, három jelölt volt: *Zehochy* Ödön, *Egry* Béla és *Novák* Gyula. A választás eredménye: alelnök: *Fornszek* Béla, törvény-

széki alelnök, alelnök: *Pecsar* Gyula, jegyző: *Novák* Gyula, púztírnok: *Schvoiger* Aron, karnagy: *Mihályfy* József, helyettes karnagyék: *Salay* Béla, *Szappanos* Imre, szertáros: *Egry* Béla. Választmányi tagok lettek a pártoló tagok közül: *Idb.* *Bánóczy* Kálmán, *Moldoványi* Géza, *dr.* *Schön* Vilmos, *Vass* József, *Katinszky* Géza, *Markovics* János, *Kiss* Ödön, *Kun* József, *Fischer* Vencel, *Schweicer* János. — A működő tagok közül: *Chotvács* H. József, *Szappanos* Imre, *Juresó* Agoston, *Violet* Gyula, *dr.* *Székely* Albert, *Tertinszky* Gyula, *Bakoss* Elek, *Gárdonyi* József, *Kulesár* Ferenc, *Petrovay* Béla. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel *Vágó* Gyula volt karngyot, ki 25 év óta vezette a dalárdát, örökös díszkarnagygyá választotta meg. A közgyűlés 8 órakor ért véget, s a dalárda ezután társas vacsorára gyűlt össze a Magyar Király szálloda éttermében. A második fogásnál *Pecsar* Gyula alelnök remek szayakkal üdvözölte az új alelnököt, sajnálva, hogy az esküdtlési tárgyalás okozta fáradtság és kimerültség miatt ő is nem lehetett a körükben: Beszéltek ezután: *Izsépy* István, *Spillenberg* Barna, *Dezsöffy* József, *Violet* Gyula, *Grünbaum* Simon és *Mihályfy* József. A vacsora, melyen 50-en vettek részt, pompás volt, s méltán dicséri *Csernyiczky* István vendéglős híres konyháját. A társaság *Lukács* Károly muzsikája mellett az éjféli órákig maradt együtt.

— **A korteskedés vége.** Sokat írtunk a választások után *Gyarmathy* Béla ujhelyvidéki helyettes körjegyzőről, aki a legvakmerőbb korteskedést üzte, s nem egy hírhedt kortes-stíli vitt végbe (például hogy *Czékén* úri fogatával neki hajtott az összegyűlt függetlenségi választó polgároknak, mikor aztán a felbőszült nép fogatostól együtt felfordította volna, ha az ősz görög katolikus lelkész közbelépése meg nem menti.) A korteskedés miatt természetesen elhanyagolta a hivatalát. Nyilván azt hitte, hogy egy jó tisztviselőnek még most sem az a hivatása, hogy szorgalmasan dolgozzék, de az, hogy használható kortes legyen. Szomorúan csalódott *Gyarmathy* úr. Dacára kiváló kortes érdemeinek, hivatali hanyagság és szabálytalanságok miatt a fősolgabíró elmozdította a helyettesítést, s helyettes körjegyzőül *Nagy* Albert városujfalusi jegyzőt nevezte ki, *Gyarmathy* ur most már akár *Czékén* kosikázhatik uri jukker fogatán, ott ahol legtöbbször a nép.

TÖRVÉNYSZEK.

Esküdtészeki tárgyalások.

A rablócskák. Apró gyermekesiny miatt kellett eltölteni a szombati napot az esküdtészeknek.

Gocsik János és társai, három 15 éves paraszt suhanc megtámadott este a mezőn egy együgyű csősz *Czékén*, földre teperték s elrabolták tőle osztrákértékű 1 forint és 5 krajcárokat.

Rablással vádolva ültek az esküdtészek az apró *Rinaldo* *Rinaldini* k. *Elnök* *Wieland* *Lajos*, közzvádó *Olcsvary* *Dezső*, védők: *Dr. Buzs* *Barna*, *Krasznapolszky* *Ferenc* és *Dr. Kossuth* *János* voltak. Eljött a tárgyalásra *Bercséli* *Jenő* kir. táblai alelnök is. — Az esküdtészek kimondta, hogy a vádlottak rablásban bűnösök, de megállapította, hogy fiatalaságuk miatt nem volt kellő belátásuk bűnösségük felismerésére s ez alapon felmentette őket a törvényszék.

A három vásott gyerek bizonyára sokáig megemlegeti azt a napot amelyen annyi sok komoly úr foglalkozott velük 1 frt. és 5 kr. miatt.

Ruby Pál gyilkosa. Rendkívüli érdeklődés mellett folyt kétfőn és kedden *Rulyák* *István* bűnügyének tárgyalása. A közönség részére belépti jegyeket kellett kiadni, természetesen nagyon soknak nem jutott már jegy. A karzatot előkelő, szép hölgy-

közönség szállotta meg, a földszint tele volt férfi-hallgatósággal.

A hosszú és nehéz tárgyalást *Fornszek* *Béla* alelnök remekül mesterileg vezette. A terjedelmes vizsgálati anyag felett teljes biztonsággal uralkodott. — higgadtan, gyorsan, a legkisebb fennakadás nélkül kormányozta a kétnapos eljárást.

Vádlo *Sárospatak* alügyész, védő *dr. Fried* *Lajos* volt.

A hétfői nap a 40 tanu kihallgatásával telt el. Ezek közül 36 a bűncselekmény lefolyását bizonyította. Harminchatszor egymásután kellett a közönségnek a borzalmas jelenet előadását végighallgatni.

A vádlott magas, erős, buta és vad kinézésű fiatal ember, aki folyton sirt a tárgyalás alatt Folyton azt hangoztatta, hogy ő részeg volt s csak azért szurta meg *Ruby*t, mert azt mondta neki, hogy menjen a pokolba.

A cselekmény motivumára nem is sült ki egyéb, mint hogy *Rulyák* unokahúgát *Ruby* gyermekölés gyanúja miatt egyszer elfogatta és le-tartóztatta, s *Rulyák* azt mondta egy kovács előtt, hogy foga van ezért *Ruby*ra, s ha a keze ügyébe kerül, elbánik vele. Az bebizonyult, hogy *Rulyák* véletlenül jutott arra a helyre, a hol *Ruby*ék mulattak. Itt valamelyik rájuk kiáltott, hogy menjenek a pokolba, de *Ruby* hozzákösz ment s egész barátságosan, kedélyesen beszélgetett velük, egzeciroztatta őket. A vádlotton nem is látszott semmi feiindulás, ugy, hogy nem is sejtették, hogy mit akar, mikor kivette a kését, s azt *Ruby* homlokába döfte.

Sárospatak alügyész tartalmas, lendületes vádbeszédében szándékos emberlős miatt emelt vádat. Meghatott hangon emlékezett meg az áldozatról, aki neki is jó barátja volt.

Dr. Fried *Lajos* egész zsenialitását ragyogtatta remek védőbeszédében. Ő is először testvéri barátját, *Ruby*t parentálta el, de arra kérte az esküdtteket, hogy határozatuknál csak az igazságot nézzék, ne a meggyilkolt bosszuért kiáltó véres árnyát. Ezt kívánja tőlük *Rubynak*, a bírónak igazságos szelleme.

Azután szellemesen és éles elmével cáfolgatta az ügyész argumentumait, bizonyítva, hogy ülési szándék nem állapítható meg. Halált okozó súlyos testi sértésben kérte a vádlottat bűnösnek kimondani.

Az esküdték verdiktje szándékos emberölésre szólt, s a törvényszék 15 évi fegyházra ítélte *Rulyák*ot.

A védő semmisségi panaszt jelentett be.

NYILT-TÉR.

Meghívó.

Minden külön értesítés helyett van szerencsém t. vendégeimet ismerőseimet és jó barátaimat fiunknak f. hó 29-én reggel 7 és fél órakor tartandó keresztelési ünnepélyre tisztelettel meghívni.

Breiner Herman és neje.

A szerkesztőség üzenetei:

Névtelen. Röviden nem felelhetek, hosszabb cikk most már nem fér a lapba. A jövő számban kimerítően elfádom néztemet.

Koy Sándor. Látogasson meg valamelyik délután.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

571 V 1901. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. o. z. 102. §-a értelmében ozenmel közhírré teszi, hogy a sátoraljaújhegyi kir. törvényszék 1901. évi 1459 és 7127. sz. végzése következtében *Dr. Kecskeméti* *Adolf* pesti lakos ügyvéd által képviselt *Volvart* és *Werber* pesti cég javára *Landesman* *B.* ellen 196 kor. 63 fill. s jár. erejéig különböző időben foganatosított kiengedési végrehajtás útján le és felül foglalt és 6300 kor. becsült következő ingóságok u. m. amerikai nagy gyorsajtó és vegyes nyomdai papírok nyilvános árverésen eladandak.

